

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

Európai uniós jogharmonizáció

Dr. Gombos Zoltán
Főosztályvezető
Vidékfejlesztési Minisztérium

Mit jelent az uniós jogharmonizáció?

- Minden olyan nemzeti jogalkotási tevékenység, amelynek célja az uniós tagságból eredő kötelezettségek végrehajtása, illetve az uniós tagságból fakadó jogok érvényesítését biztosító nemzeti jogi környezet megteremtése.
 - Azt a célt szolgálja, hogy az adott tagállam jogrendszere az Európai Unió jogával összeegyeztethető legyen.
 - A jogbiztonság megteremtése érdekében alapvetően fontos a két jogrendszer összhangja, vagyis az uniós jognak be kell épülnie a tagállamok nemzeti jogrendszerébe.
 - A jogharmonizáció az EU minden tagállamában folyamatosan zajló tevékenység, nemcsak a csatlakozást megelőzően!
-

A jogharmonizációs kötelezettség jogalapja

- A Római Szerződések a tagállamok kötelezettségévé tették az alapító szerződésből fakadó jogharmonizációs kötelezettségek teljesítését.
 - Az ún. Koppenhágai kritériumok a csatlakozás egyik előfeltételeként határozzák meg a jogharmonizációt.
 - Az Európai Unió Bírósága által kidolgozott jogelvek (pl. az uniós jog elsőbbsége a tagállami joggal szemben, vagy a közvetlen és közvetett hatály elve) szintén a jogharmonizációs kötelezettség alapjának tekinthetők.
-

A jogharmonizációs kötelezettség megszegése

Az Európai Unió tagállamai főként abban az esetben sértik meg a jogharmonizációs kötelezettségüket, ha:

- elmulasztják megtenni azokat a jogalkotási lépéseket, amelyek az uniós jog nemzeti jogba való átültetéséhez szükségesek,
 - az uniós joggal ellentétes nemzeti jogszabályokat alkotnak,
 - az uniós joggal ellentétes nemzeti jogszabályokat tartanak hatályban.
 - A jogharmonizációs kötelezettség megsértése esetén a tagállammal szemben eljárást indíthat az Európai Bizottság (az ún. **kötelezettség-szegési eljárás**).
-

A jogharmonizációs kötelezettség teljesítése

Irányelv

- Az irányelveket szükségszerűen át kell ültetni a tagállamok nemzeti jogába, ami egyértelműen jogharmonizációs kötelezettséget jelent.
- A bennük foglalt célokat illetően minden címzett tagállamra kötelezőek oly módon, hogy a célok eléréséhez szükséges forma és eszközök megválasztását a tagállamok nemzeti hatóságaira hagyják.
- Manapság döntően ún. opcionális jogharmonizációt célzó irányelveket alkot az EU, amely bőven hagy mozgásteret a tagállamoknak az irányelvek nemzeti jogba való átültetése során.
- Példa: *2006/88/EK irányelv a tenyésztett víziállatokra és a származó termékekre vonatkozó állat-egészségügyi követelményekről*

A jogharmonizációs kötelezettség teljesítése

Rendelet

- A rendelet általános hatállyal bíró olyan jogi aktus, amely teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban. Ebből következik, hogy a rendelet saját jogforrási erejénél fogva – külön nemzeti átültető aktus nélkül – a hatálybalépésétől kezdve közvetlenül érvényesül a tagállamokban.
 - Az Európai Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint tilos a rendeletek nemzeti jogba való átültetése (duplikáció) vagy akár csak kihirdetése, mivel a rendeletek érvényesülése, illetve azok uniós eredete nem rontható le a tagállamok által.
 - Példa: 178/2002/EK rendelet az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről*
-

A jogharmonizációs kötelezettség teljesítése

Határozat

- A címzettjére nézve közvetlenül hatályos és alkalmazandó.
- Különösen azok a normatív határozatok érdemelnek figyelmet, amelyek címzettje valamennyi tagállam, vagy csak adott tagállam/tagállamok.
- Többnyire olyan tagállami cselekvésre köteleznek, amelyek nem igényelnek jogalkotást, adott esetben azonban a határozatban foglalt tagállami kötelezettségek csak megfelelő nemzeti jogszabályok megalkotásával teljesíthetők.
- Példa: 2013/512/EU határozat bizonyos tagállamoknak a méhcsaládpusztulásról szóló önkéntes felügyeleti tanulmányok elkészítéséhez nyújtott pénzügyi hozzájárulásról*

A jogharmonizációs kötelezettség teljesítése

- Az uniós jog nem határozza meg a jogharmonizációs kötelezettségek teljesítésének módját, vagyis azt, hogy a tagállamokban milyen jogi formában, milyen eljárások során, mely szervek közreműködésével történjék meg a jogharmonizáció. Erre nézve a tagállamok belső alkotmányos rendje az irányadó.
 - Magyarország alkotmányos rendjében a jogharmonizáció felelőse a Kormány. A kormányzaton belül kiemelt szerep jut az igazságügyért felelős miniszternek, aki a jogharmonizációs feladatok összehangolásáért, koordinációjáért felelős.
-

A jogharmonizációs kötelezettség teljesítése

- A magyar jog jogforrási rendszerében *nincsenek sajátos jogharmonizációs eszközök*, vagyis a jogharmonizációs célú magyar jogalkotás ugyanazokat a jogforrástípusokat használja, mint a rendes jogalkotás.
 - Általános elv, hogy a jogharmonizációs jogszabályokat olyan szinten kell meghozni, amilyen szintű jogszabályban tisztán nemzeti eredetű jogalkotás esetén az adott kérdést szabályozni kellene (törvény vagy végrehajtási rendelet).
 - Kisebb kivételektől eltekintve a jogharmonizációs célú magyar jogszabályok *elfogadása* az általános rend szerint zajlik.
-

A jogharmonizációs kötelezettség teljesítésének eszközei

Jogharmonizációs javaslat

- Valamennyi újonnan kihirdetett uniós jogi aktus esetében el kell készíteni, amikor a kötelező erejű uniós jogi aktus tagállami jogalkotást tesz szükségessé (pl. irányelv).
 - Annak eldöntése, hogy egy adott uniós jogi aktusnak való megfelelés, az abban foglalt kötelezettségek végrehajtása mikor igényel tagállami jogalkotást, minden esetben az adott uniós jogi aktusok tartalmának vizsgálata alapján dönthető el.
 - Elkészítéséért az a tárca felelős, amely uniós szinten elsődleges felelősséggel vesz részt az adott uniós tervezet vonatkozásában a magyar tárgyalási álláspont kialakításában.
-

A jogharmonizációs kötelezettség teljesítésének eszközei

A jogharmonizációs záradék

- Minden jogharmonizációs céllal készült jogszabály záró rendelkezései között fel kell tüntetni, hogy az mely uniós jogszabály rendelkezéseinek az átültetését, végrehajtását szolgálja.

- Példa: Élelmiszerlánc törvény 77. § (1) bekezdés:

„Ez a törvény a következő uniós jogi aktusok végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg:

a) a Tanács 2092/91/EGK rendelete (1991. június 24.) a mezőgazdasági termékek ökológiai termeléséről,”

A jogharmonizációs kötelezettség teljesítésének eszközei

Az uniós jogi aktusok átültetéséről és végrehajtásáról szóló értesítés

- Bizonyos esetekben a tagállamoknak értesíteniük kell az Európai Bizottságot az uniós aktusok átültetése és végrehajtása érdekében elfogadott jogszabályokról, és az elfogadott jogharmonizációs jogszabályok szövegét meg kell küldeniük a részükre.
 - E kötelezettség célja, hogy az uniós intézmények nyomonkövessék és ellenőrizzék a tagállami kötelezettségek teljesítését. Elmulasztása ugyanolyan tagállami kötelezettségszegésnek minősül, mint az irányelv átültetésének elmaradása vagy nem megfelelő volta.
 - A jogharmonizációs jogszabályok elfogadását hazánkban a Külügyminisztérium jelenti a Bizottság felé.
-

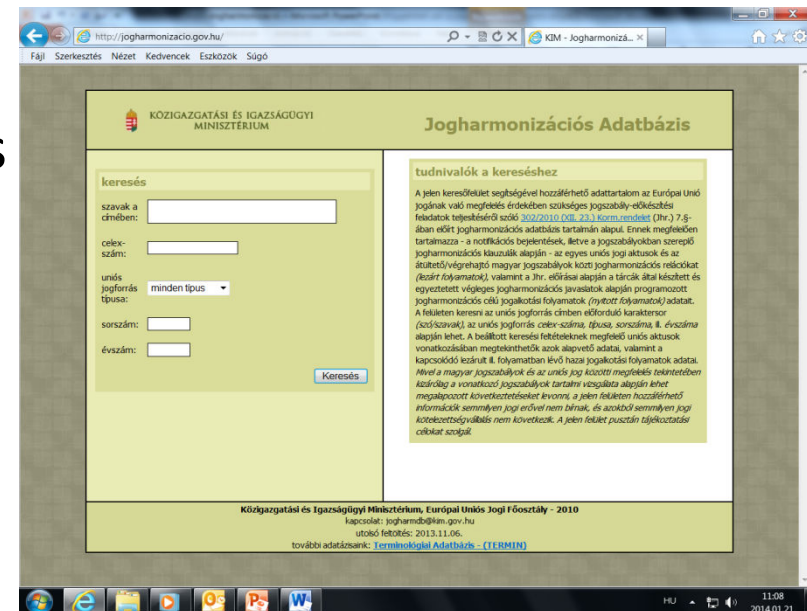
A jogharmonizációs kötelezettség teljesítésének eszközei

Jogharmonizációs adatbázis

- A jogharmonizációs munka folyamatával kapcsolatos kormányzati koordinációs és ellenőrzési munkát segíti

- <http://jogharmonizacio.gov.hu> címen elérhető, nyilvános adatbázis

- Az uniós jogi aktusok és az átültető nemzeti jogszabályok közötti relációkat tartalmazza

Műszaki tartalmú jogszabályok bejelentése

- A csatlakozást követően azokat a jogszabály-tervezeteket, amelyek az áruk szabad áramlása elvét sérthetik, a tagállamoknak be kell jelenteni, azaz notifikálni kell az Európai Bizottságnál.
- 98/34/EK irányelv szerinti bejelentési eljárás alapján a Bizottság hivatalosan elküldi az összes tagállam számára véleményezésre a műszaki tartalmú jogszabály tervezetét.
- A tagállamok és a Bizottság azt vizsgálja meg, hogy a nemzeti jogszabály kereskedelmi akadályt képez-e az adott termék bármely EU tagország piacán történő forgalomba hozatala előtt, és hátrány helyzetbe hozza-e más tagállam termelőit.
- A tagállamok és a Bizottság véleményükben kérhetik a jogszabály-tervezetet kidolgozó tagállamtól a tervezet előírásainak megváltoztatását, vagy a tervezet visszavonását.

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

Köszönöm a figyelmet !
